

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 71. — STEV. 71.

NEW YORK, MONDAY, MARCH 26, 1923. — PONDELJEK, 26. MARCA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

OKUPACIJSKI STROŠKI RUHR OKRAJA

Stroški zavezniške okupacije v Porenskem in drugod znašajo več kot proračunski stroški za nemško armado in mornarico štiri leta pred izbruhom vojne. — Zlato posojilo ni še popolnoma podpisano.

Poroča K. von Wiegand.

Berlin, Nemčija, 24. marca. — Kmalu bo potekel termin za podpisovanje zlatega posojila v znesku \$50,000,000. Do danes zvečer ni bil znesek še popolnoma podpisan. To so povedali ljudje, ki so v tesnem stiku s finančnim ministrstvom.

Poročila, ki so prihajala adnji časa semkaj, kažejo, da je prebivalstvo vse dežele nekam hladno napram posojilu vsprico objave reparacijske komisije, da ima pravico da vseh virov Nemčije.

Splošno prevladuje vtis, da nudi posest ameriških dolarjev, angl. funtov in drugega denarja, večjo varnost kot pa podpisovanje nemškega zlatega posojila.

Finančni krogi se boje, da bo treba izvesti večji pritisk na velebanke, da se jih napoti k podpisanju preostalega zneska.

Definitivno poročilo o uspehu posojila bo objavljeno v ponedeljek ali torek.

POLICIJSKI KOMISAR ZAHTeva DVAJSETLETNO JEČO ZA ZLOČINCE V AVTOMOBILIH.

Albany, N. Y., 23. marca. — Policijski komisar Enright se zavzema za dvajsetletno ali dosmrtno ječo za vsakega, ki se poslužuje avtomobila pri izvrševanju zločina. Tozadnja predloga bo prihodnji teden predložena zakonodajni.

POLJSKO-LAŠKA PETROLEJSKA KUPCIJA.

Warsava, Poljska, 23. marca. — Poljska narodna skupščina je odobrila dogovor z Italijo, ki bo veljaven 35 let. Dogovor določa, da ima laški narod prednost pri dobavi petroleja iz Poljske.

DVAJSET MILIJONOV AVTOMOBILOV V ZDR. DRŽAVAH.

Amerika načeljuje vsem narodom glede avtomobilov. V Združenih državah je bilo skoraj 10 milijonov 900,000 privatnih avtomobilov, taksikabov, busov in drugih vozil. Skoraj en milijon in tri stotine tovornih avtomobilov in 182,000 motornih koles.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OKREMLJU

Ne potem malo banke izvršujejo nametno, hitro in po nizkih cenah.

Včasih se hitro malo cene odražajo.

Jugoslavija:
Rasplošila na najnovejši pošti in izplačila "Kr. poštne čekovne urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod. Kise je paš na hitro izplačilo najugodnejše.

100 Din. ..	\$ 1.30 ..	K 400
200 Din. ..	\$ 2.40 ..	K 800
500 Din. ..	\$ 5.70 ..	K 2,000
1000 Din. ..	\$ 11.30 ..	K 4,000
2000 Din. ..	\$ 22.40 ..	K 8,000
5000 Din. ..	\$ 55.50 ..	K 20,000

Italija in zasedeno okraj:
Rasplošila na najnovejši pošti in izplačila "Jadranska banka" v Trstu. Opatiji in Zadr.

50 lir	\$ 3.00
100 lir	\$ 6.70
300 lir	\$ 16.20
500 lir	\$ 26.50
1000 lir	\$ 52.00

Za posiljatelj, ki preneha znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovolj je po možnosti iz posiljatelja.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam doseže poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posebni oglas v tem listu. Denar nam je poslan najpozneje po Dimec's Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK CARRER STATE BANK
24 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo: Jadranska Banka.

SEDAJ SE VE, KDO JE "MR. MARSHALL"

Javnost je izvedela za ime prijatelja umorjene King ali Keenan. — On je J. Kearsley Mitchell, milijonar iz Philadelphije.

New York, 24. marca. — Identiteta skrivnostnega "Jack Marshall", ki je zakladal z denarjem nakitom in dragimi oblekami Dorothy King ali Keenan, metuljčka z Broadwaya, ki je pred kratkim umrla nasilne smrti, zadušena s kloroformom, je znana. Grad okrajnega pravdnika in policijski glavni stan sta sicer skušala prikriti to identiteto, a postala je vendar znana in danes ve vsakdo, da je bil ta "Marshall" J. Kearsley Mitchell iz Philadelphije.

Mož, ki je izdal po tisoč dolarjev pri vsakem obisku, — ki je tekom vojne grafa služil deželi za en dolar na leto — in ki je znani človek, katerega so videli v stanovanju Dorothy King, je zet Stotesbury-ja, enega partnerjev Morgana. Razvrednena je eden najbogatejših mož dežele in pogosto so ga imenovali vodilnega meščana Philadelphije. Star je eno in petdeset let ter je oženjen že štirinajst let. Ima dva otroka, dvanaestletno hčerko ter mlajšega sina. V industrijskem življenju je predsednik Philadelphia Rubber Works, ki ima svoje naprave tudi v Akronu, O.

"Mr. Wilson", njegov takozvani tajnik, ki je šel pred njim iz stanovanja Miss King, je John Jackson, odvetnik in okraj pravdnik Peora, da je bil in formiran, da je bil Jackson pravni svetovalec Mitchella iz leta 1916 in da je bilo medsebojno razmerje med njima ono med odvetnikom in klijentom.

Po zaslišanju Mitchella in drugih tekom preteklega večera je rekel Mr. Peora, da raziskuje celo zadevo na temelju teorije, da je bil bogati mož znanovanec za izsiljevanje, da pa se je past, ki mu je bila nastavljena, sprožila šele potem, ko je Mitchell zapustil stanovanje dekle. Vse kaže, da ni hotela Miss King izvesti naloge, ki ji je bila poverjena in to je napotilo onega, ki je skoval zaroto, da jo je ubil, da se na ta način polasti pisma, Mr. Mitchella ter izvede s kovano zaroto do konca.

ŽIVLJENSKI STROŠKI NA FINSKEM PADLI.

Helsingfors, Finska, 23. marca. Življenjski stroški na Finskem so tekom januarja padli za 16 točk. To je največji padec izraza konca vojne.

PREISKAVA GLEDE POVIŠANJA CEN SLADKORJA.

Washington, D. C., 23. marca. Vlada preiskuje poskuse cukrenih magnatov, ki hočejo na umeten način zvišati cene svojih produktov.

MONARHISTI NA PRUSKEM.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Monarhisti so baje skušali vzporediti državni preobrat, katerega je pa nemška vlada v kali zadušila. Izvršila je dosti aretacij.

PROTEST PROTI FRANCOŠKI

Antwerpen, Holandska, 23. marca. — Neutrálne dežele kot je Holandska in Švica, ne bodo mirno gledale, da se Francozi in Belgijci obnašajo na reki Renu, kot da je njih privatna lastnina.

DVA BRATA OBDOJENA NA SMRT.

Slika nam kaže 15-letnega Ralph Bakerja (poleg matere) in 24-letnega George Bakerja (po leg očeta), ki sta bila obsojena na smrt ter imela biti obesena dne 13. aprila v Rome, Ga. Brata sta umorila pred dvema leti nekega pomožnega šerifa v Walker County, Ga. Iz vseh delov dežele je dobival governor Thomas W. Harwick prošnje, naj izpremeni kazen v dosmrtno ječo. Končno ju je governor pomilostil.

MRS. BUZZI JE BAJE PRIZNALA UMOR

Mrs. Buzzi, ki je osem let živela s Schneiderjem, je baje priznala, da ga je ona umorila.

Razvoji v preiskavi glede umora Frider. Schneiderja v Bronxu obtežujejo Mrs. Buzzi bolj in bolj. Tekom predvečerašnjega zaslišanja je rekel njen svak William Ture, da je dal Mrs. Buzzi revolver, s katerim je bil Schneider ustreljen. Ture je pridržan v zaporu kot važna prič. K svoji prvotni izjavi pa je dostavil:

Rekla mi je, da bo ustrelila Schneiderja. On misli, da se me bo na lahek način iznebil, a če me več noče imeti, ga tudi nobena druga ženska ne bo več imela.

Ko jo je vprašal Ture, zakaj hoče imeti revolver, mu je odgovorila: — To ti povem, ko mi boš dal revolver.

Na dan umora, dne 26. februarja, je odšel Ture v njeno stanovanje malo pred šestimi uro zvečer ter zateval revolver nazaj.

Ona mu ga pa ni hotela dati ter je rekla: — Revolverja ti ne morem dati, ker sem žnjim ustrelila Schneiderja.

Velika porota bo najbrže v ponedeljek obtožila umora po prvem redu.

ŽIVLJENSKI STROŠKI VEČJI KOT LETA 1914.

Od julija meseca 1920, ko je bil dosežen višek stroškov za življenjske potrebe, pa do februarja tekočega leta, so cene nekoliko padle.

Statistike kažejo, da so življenjske potrebe še vedno za 58% višje kot so bile julija meseca 1. 1914.

FAŠISTOVSKI DELAVCI STAVKAJO.

London, Anglija, 24. marca. — V nekem poročilu iz Milana se glasi, da je fašistovska delavska organizacija v Monfalcone (Tričin) zastavkala. 2000 pristaniških delavcev je zapustilo svoja mesta v protest proti odpustu par njihovih tovarišev.

HOHENZOLLERNCI SE BODO BAJE VRNILI

Aristokracija iz Potsdama željno pričakuje monarhistične restavracije, a ne pod Viljemem. — Kron-princ je bolj priljubljen.

Berlin, Nemčija, 25. marca. — Mlada kri prejšnjega nemškega režima je zopet nazdravljala "Dem Tagu" in ves Potsdam je bil napolnjen s kriki "hoch!" na hišo Hohenzollerncev.

Dan, kateremu tako veselo nazdravljajo, ni dan, katerega so tako željno pričakovali militaristi, junckerji, in aristokratje pred letom 1914, pač pa dan, ki bo pričel povratka monarhije. Prepričani so, da je bil prihod tega dneva v velikanski meri pospešen vsped nacionalizma, ki je zagrnil celo Nemčijo, odkar so navahili Francozi na Ruhr okraj.

Po mislih predstavitev starega režima se hitro bliža čas, ko se bo celi nemški narod zopet zgrnil krog cesarske zastave. V Potsdamu, kjer žive v sorazmerni revščini glavni pristaši hohenzollernske dinastije, je gibanje za zopetni povratek monarhije na značilen način naraslo vseh navzočnosti Francozov v Ruhr okraju.

Prince Oskar, najbolj aktivni med sinovi prejšnjega kaiserja, je dal pred kratkim izraziti svoje mnenje trdnemu prepričanju, da bo monarhistična kampanja kmalu pokazala uspeh. Če prav se skrbno izogiba vsaki aktivni sovedležbi pri tej kampanji, je znano, da je pri ne skrivnem neumornem delaven, da jo podpre. Glasi se, da se zavzema za svojega brata, kronprince, ki naj bi stopil na cesarski prestol, ne pa za svojega očeta, ki je zelo malo priljubljen pri večini rojalistov, ker se je drugič oženil.

Glasi se, da je krožila pred kratkim v Potsdamu pod roko peticija, v kateri se prosi vlado, naj dovoli kronprincu povratek v Nemčijo in da je peticijo podpisalo celo več zastopnikov organizirane dela.

ROJAKI, NAROČATELJI NA "GLAS NARODA" NAJ VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

NEMČIJI PRETI DRŽAVLJANSKA VOJNA

Areacije in zaplenjenja povelj kažejo, da je Nemčija polna oboroženih fakcij in kako blizu je državljanska vojna. — Ludendorff naj bi načeloval upornikom. — Državna bramba pripravljena, a ni znano, če je vdana republikli.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

Berlin, Nemčija, 24. marca. — Meja med Bavarsko in Saško ter med Bavarsko in Prusijo je bila zaprta, da se prepreči spopade med bavarskimi fašisti ter delavskimi rdečimi stražami v centralni Nemčiji.

Zaplenjena povelja kažejo, da je Nemčija danes polna kurirjev, ki zbirajo nacionalistične tolpe v poskusu, da strmoglavijo republiko. Vsled tega se je odločila vlada za akcije, kajti dobila je poročila, da se obe strani pripravljata in da zbirata rekrute.

Trije fašistovski kurirji so bili aretirani v Gera, Turingiji, z operacijskim povelji za osrednjo Nemčijo. To kaže kako blizu je dežela državljanski vojni. V povelju se navaja Hof v severni Bavarski kot zbirališče. Eno povelje, naslovljeno na tretjo in četrto Hundertschat, stotnijo, v Weida v Turingiji, se glasi:

— Danes v soboto, ob dveh popoldne zborovanje na Hof. Cilj neznan.

Republikanska policija je potom nebrojnih aretacij preprečila dejansko mobilizacijo fašistov v Turingiji, katero naj bi se izvedlo na približno isti način kot so izvedli preteklega leta italijanski fašisti v Milanu. Povelja so prišla od Adolfa Hitlerja, voditelja voditelja narodnih socialistov.

Gibanje je že tako napredovalo, da izjavlja socialistični "Vorwaerts", da je bil general Ludendorff določen poveljnikom nacionalističnih čet.

Policija vsepovsod ima najbolj obsežne polnomoči in tudi državna bramba je pripravljena. Treba pa je še čakati, če bo ostala državna bramba verna republikli.

Pruski minister za zunanje zadeve, Severing, je zadušil puč predno je tukaj izbruhnil s tem, da je dal večeraj aretirati na drzen način voditelje Nemške ljudske stranke prostosti. Nikdo ne ve, če je bila organizacija še tako majhna, da bi se dala ustaviti od takega koraka.

Nevarnost tveganja v naraščanju nacionalističnega duha izraza zasedenja Ruhr okraja in med reakcionarci prevladuje naziranje, da je boljše nastopiti sedaj kot pa riskirati aretacijo ali razorganizacijo.

Delavci na Saškem so tudi pripravljeni preprečiti vsak preobrat s svojimi rdečimi stražami in vsled tega je verjetno, da bi kak dogodek pospešil izbruh državljanske vojne med različnimi fakcijami. Povelja na vse policije, naj bodo pripravljene na izbruh, je napravilo celo deželo neravno.

Kancelar Cuno se je vrnil danes v Berlin, potem ko je imel govor v Stuttgartu, v katerem je otvoril pot za možna pogajanja z izjavo, da ne more Nemčija stati v Franciji direktnih ponudb, pač pa mora voditi priliko priti do sporazuma na temelju enakosti. Industrijalet, ki si žele pogajanj, niso mnenja, da je šel dosti daleč. Nacionalisti pa so mnenja, da je šel predalet.

Ker je glavni duh strašno razburjen in ker je na tisoče oboroženih tolp pa celi deželi pripravljenih zbrati se, se bo najbrž nezadovoljstvo radi Ruhr politike izkazalo kot važen faktor za slučaj, da bi se puč posrečil.

London, Anglija, 24. marca. — Neka vatikanska komisija je odšla iz Rima, da na nepristranski (?) način preišče položaj v Ruhr okraju. Tej komisiji načeljuje eden najbolj zmognih papeških diplomatov, Msgr. Testa.

Nemški kardinali so pozvali Vatikan, naj preišče razmere v Ruhr okraju in isto so zahtevali tudi katoliki drugih dežel, seveda z izjemo Francije.

Berlin, Nemčija, 24. marca. — Zakladniški minister Albert je

danes v državnem zboru objavil, da je stala zavezniška okupacija Porenške v preteklih štirih letih Nemčijo štiri tisoč in petsto milijonov nemških zlatih mark.

Essen, Nemčija, 24. marca. — Tolpe nezaposlenih, mož, noseče zelene srajce, so terorizirale okraj ponoči in sicer v Rothhausen okraju, v bližini Essena in Francozi so poslali nadaljne čete, da napravijo konec neredem.

Nemški uradniki izjavljajo, da so ti ljudje večinoma komunisti, katere vodi neki ruski premogar.

ŠVEDSKA FIRMA JE DOBILA SOVJETSKO KONCESIJO.

Stockholm, Švedska, 23. marca. — Neka švedska strojna tovarnica je sklenila s sovjetsko vlado nvođen dogovor, ki daje tej tvrdki konotro nad gotovimi podzavljanimi tovarnami v Moskvi. Švedska družba bo plačala 200,000 zlatih rubljev za to pravico ter se obvezuje, da bo vzdržala tovarne v dobrem obratnem redu ter plačevala ruski vladi 40 let gotov odstotek svoje produkcije. Po preteku 40 let bodo tovarne zopet last sovjetske vlade.

TISBO PRAVI, DA JE NE-DOLŽEN.

Napolj, Italija, 25. marca. — Bankir in šifkartaš Francesco Tisbo, ki je pobegnil iz New Yorka v Italijo ter bil tukaj aretiran, ko je stopil iz parnika, je danes v ječi preliv krokodilove solze, ko so ga zasliševali. Trdil je, da je popolnoma nedolžen.

Newyorška veleporota ga je obtožila sleparije. Njegova žena je izjavila, da je bil nakit, ki so ga našli v njenem kovčegu, njena last že dolgo leta in da ga ni kupila z denarjem, ki je bil deponiran v banki njenega moža.

GLAVNI POŠTNI URAD V RIMU POGOREL.

Rim, Italija, 24. marca. — Vsled nekega požara, ki je izbruhnil večeraj zvečer v tukajšnjem centralnem poštnem uradu je bilo vse poslopje uničeno. Povzročena škoda znaša 5,000,000 lir.

ITALIJA ODPRAVLJA SO-DIŠČA.

Rim, Italija, 24. marca. — Laški kabinet je sklenil radi večje varnost odpraviti štiri kasejska, štiri prizivna sodišča, sedem- in petdeset tribunolov in petinpetdeset nižjih ali okrajnih sodišč.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
12 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

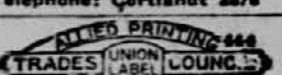
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto: velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.50
In Canada	za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.50
Za četiri leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$5.00

Advertisement an Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznično. Dopolni besedila in osebni se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se omeni tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"
12 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2575

PECORA ŠČITI MILIJONARJA

Deset dni je pomožni okrajni pravdnik prikrival ime nekega milijonarja, o katerem je dobro vedel, da je bil v stanovanju Dorothy King v noči, ko je bila deklica umorjena. Če bi bil osumljeni iz navadnega naroda, če bi bil vsled tega brez vpliva, bi bila njegovo ime brez dvoma takoj objavljeno. Vrgli bi ga v ječo ter bi mu ne dovolili nikakejamske.

V stanovanju deklice so našli dežnik skrivnostnega milijonarja, "Mr. Marshalla". Nekako sredi tedna je Mr. Pecora baje rekel, da so po njegovem mnenju najbrž tatovi odgovorni za umor. V soboto zjutraj pa je odvetnik "Mr. Marshalla" baje priznal, da je nočna obloka, katero so našli v stanovanju Miss King, last "Mr. Marshalla". Vsakdo je nato pričakoval ugotovila Mr. Pecore, da je bil neki daljni sorodnik kralja Tut-anh-ama v stanovanju, ko je bila deklica umorjena.

Včeraj popoldne pa je neki newyorški večerni list objavil, da je skrivnostni "Mr. Marshall", John Kearsley Mitchell, zet E. T. Stotesbury-ja, multimilijonarja ter partnerja Morgan in Company. Ker ni mogel še nadjel prikrivati dejstev, je Mr. Pecora priznal, da je milijonar iz Philadelphije, dotični človek. Se pred razkritjem pa je pomožni okrajni pravdnik namignil poročevalcu nekega socialističnega lista, da mu bo treba vprizoriti kako akcijo proti dotičnemu listu radi obrekovanja v zvezi s prikrivanjem milijonarjevega imena.

Kot razvidno sedaj, so bile kritike dotičnega socialističnega lista povsem upravičene, in obenem se je izkazalo, da je Pecora ščitil človeka radi njegovega finančnega statusa ter njegovih socialnih stikov z najbolj "ekskluzivnimi" krogi. Servilnost urada okrajnega pravdnika je s tem jasno dokazana.

Če je mogoče javno silo prostituirati na tak način, nam je nujen s tem nadaljni presenetljiv vzgled one pobožne laži, da so vsi ljudje enaki pred postavo. Nekateri ljudje so nad postavo. Postavo se pogosto zlorabi kot gorjajo proti delavskemu sloju in v prilog lastnikov milijonov.

Resnica je prišla na dan, a ne raditega, ker je pomožni okrajni pravdnik izvršil svojo dolžnost. Če bi njegova obveljala, bi bil "Mr. Marshall" še vedno zavil v tajnost, katero podeljujejo njemu in njegovemu razredu.

Ta dogodek vsebuje za delavstvo velikanski nauk.

Zagonetno, toda resnično.

"Volk z Wall Streeta".

Njdar ni postalo popolnoma jasno, kakšne vrste človek je David Lamar. Pot v finančni distrikt New Yorka ga je vodila preko Kansas City-ja in Denverja. Na zapadu je znan kot David H. Lewis. Pozneje je priznal, da so ga poznali tudi kot Davida H. Levy. Ime Lamar pa je prevzel od senatorja iz Missisipija, ki nosi isto ime, da na ta način pospeši svoje trgovske interese.

David Lamarja so imenovali "volka z Wall Streeta", ker se je v ovčji obleki postenega borznega brokerja ponašal med čredo ovac, obstoječih iz spekulativ ter v svoji pravi postavi divjal med to čredo ter odnesel nato pete s svojimi plenom. Večkrat se je ujel v pasti, katere so mu postavili. Zopet in zopet so se počela z njim sodišča, a v vsakem slučaju se mu je posrečilo ostati izven zidov jetnišnice in sedaj, ko vsaj kažejo vsa znamenja, da se bo končno vendar moral seznaniti z življenjem in jetnišnici, se je umaknil tej usodi z begom.

David Lamar izgleda kot kak Abrucan: Temne polti je, ima kosate obrvi nad črnimi, bliskajočimi se očmi, velik nos ter debele

rdeče ustnice. Svoj urad je imel v desetem nadstropju nekega poslopija na Exchange Place za vratmi, ki niso kazala niti njegovega privatnega, niti njegovega trdnega imena. V tej volčji dupli je koval svoje načrte. Tam si je nataknil volk ovčji kožuh, kajti izjavljal je, da ga navdajajo najplemenitejši motivi in da nimav mislih drugega kot dobrobiti človeštva. Pod to masko je vzpirjal napade na borzne ovce, vzpirjal časnarske kampanje ter dvigal proti največjim finančnim kombinacijam senzacionalne obtožbe, vsled katerih je izbruhnila na denarnem trgu panika, tekom katere je lafko strigel svoje ovce ter si polnil lastne žepe.

Premeteni lisjak, Russel Sage, je bil prvi, ki je prišel pod upliv tega "volka z Wall Streeta". Vse kaže, da mu je znal Lamar ubiti v glavo mnenje, da lahko upliva na gotove, visokostojne politične osebe ter jih pridobi za načrte Sage-a. Vsled svojega prijateljstva s Sage-om je prišel Lamar v stik z James R. Keene-om in skupno sta nato vprizorila par dobičkanosnih pogonov na United

States Leather Common.

Prvič je vzbudil veliko pozornost na Wall Streetu, ko se je seznanil s Henry Hartom, predsednikom Third Avenue Railway Co., ki si je nagomadal premoženje nekako šestih milijonov dolarjev. Kmalu sta bila velika prijatelja in Lamar je postal zaupnik Harta. Naenkrat so postale predmet dnevnega pogovora govorice o senzacionalnih manipulacijah z delnicami, ki so se obračale proti Third Avenue Railway kompaniji. Ko je Hart sestavil potrebne račune, je našel, da je pet milijonov njegovega premoženja za vedno izginito.

Pripovedujejo tudi neko zanimivo anekdoto. Nekemu znanemu bankirju se je predstavil Lamar kot agent nekega sindikata, ki namerava podpreti Union Pacific. S teatralnimi kretnjami je skušal prepričati bankirja o svoji finančni nadarjenosti, nakar ga je bankir vprašal:

— Kakšna jamstva nam morete nuditi v slučaju, da bi sprejeli vaš predlog, da lahko izvedete vaš del programa? Načrt vključuje milijone dolarjev.

Lamar se je vzravnil.

— Dam vam svojo častna besedo, — je rekel, — častno obljubo Davida Lamarja.

Bankir ga je nekaj časa motril od nog do glave ter rekel nato: — Brez dvoma je to zelo valjivo jamstvo, ki pa nima nobene tržne vrednosti.

To je bil volk v ovčjem kožuhu. Da prikrije, da so si on in njegovi prijatelji nabasali žepe, je dvignil obtožbo, da so plačevali železnice potom popusta tri- but United States Steel Corporation in da je prihajal dotični denar indirektno iz žepov davkoplačevalcev. Ta obdolžitev ni bila nikdar dokazana. Nastopal je kot prvobornitelj ubogih, nedolžnih ovce, kot je trdil pred preiskovalnim komitejem zveznega senata, da bi kazale knjige Union Pacific železnice primanjkljaj v znesku dva in osemdesetih milijonov dolarjev vsled sleparskih manipulacij. Dokazali pa so mu, da je ta trditve drzna laž in da jo je dvignil le v namenu, da potisne navzdol vrednost akcijske Union Pacific.

Pred preiskovalnim komitejem senata v Washingtonu se je pokazal David Lamar v vsej svoji glori. Predzno je priznal, da je posebej znan osebo kot naprimer kongresnika Mitchell Palmerja iz Pennsilvanije ter Danila Riordana iz New Yorka v svojih telefonskih pogovorih z Lewis Leyardom, pravnim zastopnikom Morganom ter Robertom Lovattom, predsednikom Union Pacific železnice. V poteku izpovedi je zapazil priliko za nov reparski pohod, ko je omenil dozdnevni primanjkljaj v znesku dva in osemdesetih milijonov dolarjev v knjigah Union Pacific železnice.

Senatni komitej je dognal, da je nastopil Lamar s pomočjo svojega vsake in drugl ljudi s tožbo proti jeklarskemu trgu, da prepreči na ta način izdajanje obveznic v znesku 250 milijonov dolarjev. Neki človek, ki se je nazival James K. Lancaster

SHRANITE TA LABEL

UPORABLJAJTE

MAGNOLIA

IN

STAR MLEKO

V VAŠI KUHINJI V SVRHO KUHE IN PEKE.

HRANITE LABELNE ZA DRAGOCENA DARILA.

PIŠITE NA KATERIKOLI NASLOV NA DRUGI STRANI LABELNA ZA ILUSTRIRAN SEZNAM DARIL.

"Izplača se hraniti labelne".

SHRANITE TA LABEL

ter se izdajal za izvedenca v jeklarskem poslu, je deponiral zapriseženo izjavo, soglasno s katero ni vredno celo premoženje jeklarske korporacije več kot petsto milijonov dolarjev. Pozneje je ta človek priznal, da je lastnik neke majhne delavnice za popraviljanje avtomobilov. Lamar mu je ponudil sto dolarjev za navedeno izjavo in dvesto dolarjev za neko nadaljno izjavo. Nadalje je prišlo na dan, da je bil neki človek, po imenu Peter Powers, ki je nastopil kot tožitelj v postopanju, s katerim naj bi se prepričilo spojitve Great Northern Pacific železnice, zaposlen v delavnici Lancasterja. S pomočjo teh tožb je potisnil Lamar navzdol vrednost akcijske prizadetih podjetij ter spravil dobičke.

Eden največjih borznih škandalov, v katere je bil zapleten Lamar, se je tikal temeljnih akcijske United States Leather Co., leta 1899. Delnice so imele le spekulativno vrednost in družba je bila v tako velikih težavah, da ni mogla plačevati polnih dividend na prednostne akcije. Temeljne akcije so prodajali po nekako pet dolarjev in kadar je bil promet posebno živahen, so razpečali po dvesto do tristo teh akcijske. Naenkrat pa so te akcije poskočile v vrednosti. Velikanske množice so romale iz roke v roko in kvotirane so bile vedno višje cene. Krožile so govorice o nekem sanacijskem načrtu, a nikdo ni mogel navesti vira teh govorice.

Temeljne akcije so poskočile na dvajset in nato na trideset. Spekulanti so divje prodajali ter se poskrili v divjem strahu, ko je vrednost vedno rasla ter dosegla štirideset. Krožile so govorice, da je postal John D. Rockefeller družabnik. Nato pa so nekega jutra izvedele ovce, da so bila vsa ta poročila sleparija. Postale so žrtve drznega borznega manevra.

Tudi izven finančnega okraja je imela javnost več kot enkrat priliko pečati se z David Lamarjem. Enkrat se je glasilo, da je pretepel svojega kočijaža, ker ni hotel slednji odpoditi psa njegove žene. Pozneje so ga dolžili, da je najel banditskega glavarja, "Monk" Eastmana, nakar je slednji pretepel kočijaža. Vršile so se razprave v sodišču, a porotniki se niso mogli zediniti.

Ko je bil njegov posel v najlepšem cvetju, je zahajal v gostilno Kid McCoya. Tam je pokazal velikanski zvitek bankovcev in v šali si je prilažil neki njegov prijatelj bankovec za tisoč dolarjev. Lamar pa ni razumel nobene šale. Poklical je policijo ter napravil tak kraval, da se ga je od tedaj naprej izogibala večina njegovih prejšnjih prijateljev.

Tudi ga je tožila njegova žena na ločitev zakona ter ga obdolžila, da je grdo postal za njo. Nekeč jo je baje dejanski napadel v nekem hotelu.

V zadnjem času ni bilo več dosti čuti o njem. Ker se je izdajal za zveznega uradnika, so ga poslali v Atlanto, a ga kmalu zopet privedli nazaj v New York, da priča v neki drugi zadevi in od tedaj naprej je prost. Sempatam je vprizoril zopet kak napad na borzo. Usodepolno pa mu je postalo njegovo delovanje tekom vojne. Da zasluži kar največ denarja, je baje stopil v zvezo z nemškimi kapitanom Rintelom in spoznan je bil krivim, da je tekom vojne netil stavke v muničijskih tovarnah. Obsojen je bil na eno leto ječe, a posrečilo se mu je izogniti se kazni. Ostal je na svojem domu v Pittsfield, Mass.

Zopet so bila uvedena sodnijska postopanja proti njemu. Šele pred kratkim ga je tožila neka Mrs. Allison, ki je izgubila vse svoje prihranke pri spekulacijah z akcijskimi, pri katerih je bil prizadet Lamar. V vsakem slučaju pa se mu je posrečilo doseči odgojenje postopanja, najbrž vsled čudnega upliva, katerega zna izvajati na ženske.

Do najvišje instance se je boril proti obsodbi radi onega slučajja tekom vojne, a vlada je ostala zmagalka. Vsled tega je pustil Lamar jamščino v znesku \$30,000 ter izginil.

Peter Zgaga

Časi se izpreminjajo.

V vojni so vsi narodi zaupali v Boga.

— Edaj, v miru, so pa tako nizko padli, da niti drug drugemu ne zaupajo.

Zdravniška veda napreduje.

Včeraj sem čital poročilo: Zdravniki so oživel po petih minutah mrtvorjenega otroka.

Liga narodov potem takem še vedno lahko upa.

Iz Berlina poročajo, da so podplatili takšni dragi, da hodi več kot polovica prebivalstva po golih prstih.

Francoski naj si zapomnijo veliko resnico: Samozavestneža, ki močno udarja s petami ob tlak se ni treba toliko bati kot človeka, ki hodi neslišno, po prstih.

Prijatelj je prvi, ki bo prišel noter potem ko je odšel ver celi svet.

Pravi, da je v Ameriki svoboda.

Malo svobode je tukaj, nekaj je pa vendarle.

Toda ta se mora skrivati v kleti ali kvečjem za baro.

Neki ameriški vzgojevalec se pritožuje, da ljudje premalo spoštujejo veličanstvo postave.

Ni zlodej, ker je v sedanjih postavah v nji tako proketo malo veličanstva.

Ne rečem, da niso nekatere države že dosti dosegle z ognjem in železom.

Še več se pa da doseči, več stalnega doseči, s pomočjo premoga in železa.

Duhovniki se pritožujejo, da hodi več ljudi v kinematograf kot pa v cerkve.

Jaz bi rekel, da je vzrok tale: lastniki kinematografov imajo večjo vero v svoj biznis kot pa duhovniki v svojega.

Vera pa zmaga svet.

Sedanji narodi ne smejo pozabiti velike svetopisemske resnice, da je babilonska usoda zadela ljudi edinele zastranega, ker ni so drug drugega razumeli.

V vroči debati je bil rojak silno razdražen. Njegov nasprotnik mu je namreč rekel, da je star osel.

— Kaj, jaz da sem star osel! Jaz? Saj sem komaj štirideset let star!

V prejšnjih časih ni bilo težko pridržati moža doma.

Takrat so namreč žene vedele, kako napraviti dom.

Dandanašnji je dom prostor, kjer mora mož za ženo pospravljati.

Mož in žena sta imela navado, da sta se večkrat sprla.

Zatem sta dolgo kuhala jezo. Šele po par dneh je žena zavzdihnila: — Kaj bi dala, da bi bila v nebesih!

Mož ji je pa sekundiral: — Kaj bi dal, da bi bil v oštariji!

Ona mu preseka žejno željo z vzklikom: — Seveda, sram te bo! Samemu sebi vse najboljšo privoščiš.

In prepri se je znova začel.

OJAKE opozarjamo, da je cena za "Slovensko-Amerikanski Koledar" ista za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svoto in naslov svojega prijatelja v starem kraju in pošlali mu bomo knjigo naravnost.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katoli. Jednota

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 823 E. 15th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrti: JOHN MOVERN, 415 — 15th Ave., Duluth, Minn.

Vrhovni svetnik.

Dr. JOSE V. GRAHEK, 545 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON EBAŠNIK, Room 146 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4223 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK MORICH, 2217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor.

VALENTIN PIRC, 718 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 535 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 538 Market Street, Waikanae, N.Z.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prvoje na sprejem novih članov in bolnišnične uprave naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na obilen pristop. Kdor eli postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 5 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Zabava verižnikov.

Vojvodina je znano gnezdo verižnikov. Tam se čutijo "kakor doma" in se tudi po svoje zabavajo. Tako se je neko nedeljo zbrala v nekem novosadskem hotelu družba verižnikov in vojni dobičkarjev. Postavili so na svojo mizo stol in nanj posadili primasa ciganske godbe. Igral je verižniški družbi razne "poskočnice", za kar ga je le-ta pokrivala s tisočdimarskimi bankovci; nalepili so mu jih na obleko ter zataknili v ušesa in v nos. Primas je dobil baje 40 dinarskih tisočakov. In to se godi ob času, ko večina prebivalstva kljub napornemu delu strada in zurčuje...

Konstrukcija za mostove iz Nemčije.

Nemška tvrdka Golden in sin iz Stettina v Nemčiji je ponudila jugoslovanski vladi okoli 100,000 ton železnih mostovnih konstrukcij, ki bi jih dobila Jugoslavija na račun reparacij. Ceno bi določila posebna reparacijska komisija in bi bila dobava izvršena do 1. febr. 1924. Ta količina železnih konstrukcij bi zadostovala za gradnjo mostov po vsej Jugoslaviji. Vlada o ponudbi še ni sklepala.

Televodnice za beograjske srednje šole.

Kakor poročajo iz Beograda, je ministristvo za javna dela dovolilo kredit v znesku 1,636,555 Din za zgradbo moderne televodnice za beograjske srednješole.

Smrt slavnega češkega pesnika.

V Pisku na Češkem je umrl najstarejši češki pesnik Adolf Heyduk. Rojen je bil leta 1835 v Rychemburku, študiral je realno ter postal učitelj risanja v Pisku, kjer je preživel vsa svoja leta. Leta 1859. je izšla prva knjiga njegovih pesmi, največjo popularnost si je pridobil s svojo pesniško zbirko "Cymbal a husle" (gusle). Heyduk je bil vrstan pisatelj in pesnik Jana Neruda in Karoline Světle in je za desetletja preživel svojo pesniško generacijo. Truplo umrlega pesnika so pokopali na Vyšehradu v Pragi v mavzoleju, kjer leži pokopan tudi Neruda.

Bolgarsko narodno gledališče zgorelo.

V soboto 10. febr. ob 8. zvečer je začelo goreti narodno gledališče v Sofiji, v katerem se je ravno pred par dnevi vršila proslava 45-letnice njegovega obstoja. Pri prvem dejanju drame "Genovefa" so začele na odru goreti kulise. Ogenj se je hitro razširil tudi na garderobo ter na skladišče za dekoracije. Med občinstvom je nastala silna panika. V gneči pri izhodih so pretisnili več ljudi, vendar pa mrtvih ni bil nihče. Na pozorišče so prišli vsi ministri ter kralj Boris. Gledališče je pogorelo do tal. Škoda je ogromna.

Kraljev dar rodbinam padlih oficirjev.

Po želji in naročilu kralja je dvorna blagajna izplačala pol milijona dinarjev kot prispevek kralja in kraljice Uduženju rodbin padlih in pogrešanih oficirjev. — Uduženje je pod protektoratom kraljice Marije.

Radiografska postaja v Jugoslaviji.

Kakor poroča beograjsko "Vreme", so odpotovali v Berlin dva inženirja iz Beograda, eden iz Ljubljane in šest mehanikov, da v velikih berlinskih tovarnah pri- sostvujejo grajenju radiotelegrafije, katere bo Jugoslavija dobila iz Nemčije na račun reparacij. Dobavo omenjenih postaj sta pre- zvali tovarni "Telefunken" in "Lorenz". Na ta način bo Jugoslavija v 7-8 mesecih razpolagala z razpleteno radiotelegrafijo in telefonijo, ker dobi od Nemčije dve veliki postaji po 20 kilovatov in štiri manjše po 10 kilovatov. Te postaje bodo razmešene po celi Jugoslaviji. O centralni postaji bo razpravljala posebna komisija; najverjetneje pa je, da

